

Enheten för smittsamma sjukdomar och infektioner

2024

Patientanvisning för dem som smittats och exponerats av skabb

Skabb, eller scabies, är ett kliande hudutslag som orsakas av skabbdjur (*Sarcoptes scapiei*). Klådan uppkommer vanligtvis 3–6 veckor efter smittillfället. En enda skabbhona räcker till för att en kan bli smittad, men en handskakning eller en kort vidrörelse är vanligtvis inte tillräckligt för att skabbjuret kan spridas från en person till en annan. Det är också möjligt att bli smittad via sänglinne och kläder, eftersom honan kan leva i 1–1,5 dygn utanför huden. Detta sätt att bli smittad är dock ovanligt.

Om du misstänker att du har skabb eller om du har symtom som tyder på skabb finns det skäl att kontakta läkaren för en eventuell diagnos. Diagnos av skabb kan vara svårt på grund av att symtomen kan vara oklara.

Om läkaren konstaterar att ert barn har skabb, meddela dagisgruppens arbetstagare eller klassläraren.

Symtom på skabb

- Klåda, särskilt under kvälls- och nattetiden. Symtomen blir mer uttalade mellan fingrarna, omkring den gluteala regionen och i handlederna.
- På huden finns otydliga knottor, blåsor och rivmärken.
- Gångar som skabbhonan grävt omkring handledsveckan och i fingerveckan, hos barn också i handflatorna och under fotsulorna.

Behandling av skabb

Med NIX[®]-kräm

Du kan köpa receptfri kräm som innehåller permetrin (Nix[®] emulsionskräm) från apoteket. En tub räcker för engångsbehandling av en vuxen person (ca. 80kg). Doseringen för barn är mindre och varierar enligt ålder. Kräm appliceras på kvällen efter att man tvättat sig, överallt från hakan och nedåt. Glöm inte att behandla könsorganen eller huden mellan fingrarna och tårna. Även hårbotten och ansikte ska behandlas om det förekommer symtom i dem. Kräm ska inte appliceras på slemhinnor. Huden tvättas omsorgsfullt på morgonen. Behandlingen upprepas efter 7 till 10 dagar.

Läkaren kan förskriva även tablettmedicinering eller svaletkräm som tillverkas separat i apoteket för behandling av skabb. Även tablettbehandlingen upprepas efter en vecka.

En person som fått skabb kan gå tillbaka på dagis/skola/jobb dagen efter den första behandlingen.

Klådan kan fortsätta i några veckor efter behandlingen, så kom ihåg att smörja kroppen ordentligt under denna tid, t.ex. till att börja med kräm som innehåller mentholsprit och senare återfuktande baskräm. Klådan kan även lindras med mild kortisonsalva, som kan köpas receptfritt på apoteket. Kontakta läkaren om klådan fortsätter i mer än 3 veckor.

Med (6-) 10 % svavelvaselin

Svavelvaselinkrämen är ett receptbelagt läkemedel. För bebisar används 6 % svavelvaselinblandning, för andra 10 % svavelvaselinblandning. Blandningen kan användas även under graviditeten och amningen. En tub på 100 g räcker för att smörja in hela kroppen för en vuxen tre dagar i följd. Det behövs alltså 200 g per vuxen person.

Svavelvaselin smörjas på ren och torr hud tre dagar i rad (dagar 0, 1 och 2). Krämen appliceras från tårna till hakan, nacken och öronregionen. Krämen smörjas även i hårbotten och ansiktet (ej runt ögonen) alltid hos barn under två år och äldre personer, samt även övriga personer om de har symtom eller fynd i dessa områden som tyder på skabb. Krämen ska spridas särskilt noggrant mellan fingrarna och tårna, nagelkanterna, naveln, armhålorna samt i ljumsken och yttre könsorganen. Krämen ska verka på huden i 24 timmar, efter vilket man ska tvätta bort den och torka huden innan krämen appliceras igen. Om du tvättar händerna innan 24 timmar har gått ut, ska du applicera salvan på nytt. Behandlingen förnyas efter en vecka (dagar 7, 8 och 9). Svavel luktar någorlunda illa, men annars finns det inget hinder att gå på jobb under behandlingskuren. Barnet kan gå till daghemmet eller skolan när den första behandlingsomgången (3 appliceringsgångar) är genomförd.

Familjemedlemmar och närkontakter behandlas på samma sätt tre kvällar i rad.

Med ivermektin-tabletter

Läkaren föreskriver dosering av läkemedlet efter vikt.

Läkemedlet ska gärna tas i samband med fet mat, då läkemedlet absorberas mer effektivt. Duscha 8 timmar efter att du tagit läkemedlet. Huden torkas med en ren handduk. Handduken ska tvättas efter användning. Byt om till rena kläder. Efter läkemedelsbehandlingen ska hemmet städas och sänglinnena bytas. Det lättaste sättet att genomföra behandlingen är att ta läkemedelstabletterna på kvällen, duscha på morgonen och byta om till rena kläder och sänglinnen. Samma dosering och samma åtgärder genomförs på nytt efter 7–10 dygn. Samtidigt behandlas alla personer som bor i samma hushåll och övriga närkontakter två gånger. Barn kan gå till daghemmet eller skolan dagen efter behandlingen, men föräldrarna ska informera daghemmet eller skolan om skabbsmittan.

Behandling av dem som exponerats för skabb

De som bor i samma hushåll, de som sovit i samma säng (t.ex. barn och ungas övernattningar), personer med vilka man tillbringat tid i nära kontakt (t.ex. vänner och barnens lekkamrater) och sexpartner anses vara exponerade. De som bor i samma hushåll, de som sover i samma säng och sexpartners behandlas två gånger med ett mellanrum på 7 till 10 dagar. För övriga personer som exponerats räcker en behandlingsomgång. Behandlingen ska i möjligaste mån ske parallellt.

Vid epidemier, till exempel epidemier vid en dagisgrupp eller en skolklass, fastställer läkaren som ansvarar för smittsamma sjukdomar de personer som blivit exponerade. Behandlingen av dem som exponerats i dagisgrupper och skolklasser ska också ske samtidigt.

Städning dagen efter behandlingen

- använd plasthandskar för engångsbruk under städningen
- byt till rena sänglinnen
- dammsug madrassen, soffan, mattorna och klädda stolar
- vädra eller dammsug täcke och kuddar

- byt alla kläder
- ventilerar ytterkläderna och låt bli att använda dem i 2–3 dygn
- glöm inte vantar och handskar som använts inom 3 dagar
- byt handdukarna
- tvätta kläder, kramdjur och sänglinnen med ett tvättprogram för 60 grader, och om möjligt torka dem i en torktumlare, vädra dem utomhus, lägg dem i en försluten plastsäck i tre dygn eller frys in dem i frysen/utanför (-20 °C eller kallare) i ett dygn.

Städningen upprepas i samband med den andra behandlingen.